

LEANOTSHEPEDIŠO LA BOSETŠHABA LA TSHEDIMOŠO KA GA THUTO

(Sethalwa)

Kgoro ya Thuto

11 Febereware 2003

LEANOTSHEPEDIŠO LA BOSETŠHABA LA TSHEDIMOŠO KA GA THUTO

“Tona ya Thuto, morago ga go rerišana le Khansele ya Ditona tša Thuto, e fana ka tsebišo go ya ka temana ya 3(4)(a) ya Molao wa Bosetšhaba wa Leanotshepedišo la Thuto, 1996 (Molao wa Nomoro ya 27 wa 1996), ge o balwa le temana ya 59 ya Molao wa Dikolo tša Afrika Borwa, 1996 (Molao wa Nomoro ya 84 wa 1996), temana ya 41 ya Molao wa Thuto ye e Tšwelago pele le Tlhahlo, 1998 (Molao wa Nomoro ya 98 wa 1998), le temana ya 35 ya Molao wa Thuto ya Bagolo ya Motheo le Tlhahlo, 200 (Molao wa Nomoro ya 52 wa 2000) ya leanotshepedišo la bosetšhaba la tshedimošo ka ga thuto, bjalo ka ge le hlalositšwe ka Skeduleng se”.

Skedule**DIKAGARE****KAROLO 1:**

DITLHALOSO	4
MATSENO	5
PONO YA MANANEO A TSHEDIMOŠO THUTONG YA AFRIKA BORWA.....	7
TLHAKO YA PEOMELAO YEO E SEDIMOŠAGO LEANOTSHEPEDIŠO.....	9

KAROLO II: THUTO LE TLHAHLO TŠA KAKARETŠO LE TŠE DI TŠWELAGO

PELE	10
BOIKARABELO BJA DIKGORO TŠA THUTO BJA GO FANA KA TSHEDIMOŠO GO SETŠHABA.....	10
BOIKARABELO BJA DIKGORO TŠA DIPROFENSE BJA GO FANA KA DIPALO PALO GO KGORO YA BOSETŠHABA.....	13
Bahlankedi ba EMIS.....	13
Lenaneo la go fana ka data le dipalopalo.....	16
BOIKARABELO BJA DIKGORO TŠA THUTO BJA GO HLABOLLA MANANEO A TSHEDIMOŠO KA GA THUTO	17
BOIKARABELO BJA DITHEO BJA GO FANA KA TSHEDIMOŠO.....	18
BOIKARABELO BJA BATSWADI LE BARUTWANA BJA GO FANA KA TSHEDIMOŠO.....	19
MAATLA A GO DITEKANETŠO.....	19
Mehuta ya dikanetšo.....	19
Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo.....	20
Tsela ya go tšweletša ditekanetšo tshedimošo.....	21
TLALELETŠO I: KAKARETŠO YA MEHLODI YA TSHEDIMOŠO YA SETŠHABA.....	23
TSHWANTŠHO 1: BAKGATHATEMA LE KAROLO YA II YA LEANOTSHEPEDIŠHO 1: BAKGATHATEMA LE KAROLO II YA LEANOTSHEPEDIŠO.....	24
TSHWANTŠHO 2: SEBOPEGO SA GO TŠEA DIPHETHO SEO SE ŠIŠINTŠWEGO KE LEANOTSHEPEDIŠO.....	25

KAROLO 1:

DITLHALOSO

“lefelo la thuto ya bagolo ya motheo le tlhahlo” ke lefelo la bohle goba la poraebete, le le fanago ka Thuto ya Motheo ya Bagolo le Tlhahlo (ABET) go ya ka Molao wa Thuto ya Motheo ya Bagolo le Tlhahlo, 2000 (Molao wa Nomoro ya 52 wa 2000).

“Khansale ya Ditona” ke Khansale ya Ditona tša Thuto bjalo ka ge e hlomilwe ka karolo ya Molao wa Bosetšhaba wa Leanotshepedišo la Thuto, 1996 (Molao wa Nomoro ya 27 wa 1996).

“tlhabologo ya pele ya ngwana” e hlaloswa bjalo ka lereo le le akaretšago leo le amago tsela yeo ka yona bana go tloga tswalong go fihla go mengwaga ye senyane ba golago le go tšwela pele mmeleng, monaganong, maikutlong, bomoyeng, boitshwarong le leagong.

“Mmušo-e” o hlaloswa bjalo ka kabo ye e tletšego ka go tšwela pele ya tirelo ya mmušo, ya kabo, go kgatha tema ga badirelwa, le taolo ka go fetoša dikamano tša ka gare le tša ka ntle ka theknolotši, Inthanete le disedimoši tše diswa.

“Mohlankedi wa EMIS” ke mohlankedi wa kgoro ya thuto yo a filwego maikarabelo a a itšego mabapi le tshepedišo ya tshedimošo ka ga thuto, go ya ka leanotshepedišo le.

“thuto le tlhahlo tše di tšwelago pele” ke mananeo ka moka a thuto le tlhahlo ao a išago makgoneng a go tloga legatong la 2 go ya go la 4 la Tlhako ya Bosetšhaba ya Makgone bjalo ka ge e ukanngwa ka go Molao wa Afrika Borwa wa Mokgatlo wa Makgone 1995 (Molao wa Nomoro ya 58 wa 1995), e lego maemo ao lego ka godimo ga thuto ya kakaretšo eupša a le ka tlase ga thuto ya godingwana.

“Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo” ke komititlase ya Khansale, ye e hlomilwego go ya ka leanotshepedišo le, yeo e eletšago Khansale mabapi le Ditekanetšo tša tshedimošo ka ga thuto.

“setheo” ke lereokgoboko la bakgathatema bao ba amanago kabong ya ditirelo tša thuto go barutwana le baithuti, gomme se akaretša dikolo, thuto le tlhahlo tše di tšwelago pele, tlhabollo ya pele ya ngwana, le ditheo tša thuto ya godingwana le mafelo a thuto ya motheo ya bagolo le tlhahlo.

“data ya semmušo le dipalopalo” ke data le dipalopalo tšeo di beilwego ka magoro semmušo bjalo ka rekoto ya kgonthe ke mohlankedi wa EMIS go ya ka leanotshepedišo.

“kgoro ya profense ya thuto” ke kgoro ya profense efe goba efe yeo e rwelego boikarabelo bja thuto.

“sekolo” ke setheo, e ka ba sa setšhaba goba seo se ikemetšego, seo se fanago ka thuto legatong le lengwe goba magatong ka moka a go tloga go R go ya go 12, go ya ka Molao wa Afrika Borwa wa Dikolo (Molao wa 84 wa 1996).

“Lenaneo la Tshedimošo ka ga Tshepedišo ya Thuto ya Sekolo” (SEMIS) ke lenaneo la tshedimošo leo le dirišwago ke sekolo go šomana le mešomo ya taolo, tshepedišo le peakanyo.

MATSENO*Bohlokwa bja tshedimošo ka ga thuto*

1. Kgoboketšo ye e šomago, phatlalatšo le tshekatsheko ya tshedimošo lenaneong la thuto la naga efe goba efe, di bohlokwa gore go be le peakanyo ya maleba ya thuto, tlhapetšo le kabo. Ka Afrika Borwa, tirišo ye e šomago ya tshedimošo e ka tšwetša pele demokrasi ye e bonalago kudu, pepentšho, bokgoni le go ba le dipelo lenaneong la thuto. Boikarabelo bja molaotheo bja mmušo ke go fana ka lenaneo la thuto leo le hlabollago modudi yo mongwe le yo mongwe le setšhaba ka moka se akaretšwe.

Maikemišetšo a kakaretšo a leanotshepedišo

2. Leanotshepedišo le le bopa tlhako ye e dumelelago tlhabollo ye e lomagantšwego le ye e tšweletšegago pele ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto. Go latelwa dinepo tše pedi tše kgolo. Ya mathomo ke nepo ya lenaneo la thuto leo go lona mananeo a tshedimošo a akaretšago tshepedišo ya letšatši-ka-letšatši ya ditheo le dikgoro tša thuto, le go fana ka tshedimošo ye kaone go setšhaba ka moka. Ya bobedi ke nepo ya lenaneo la thuto moo mananeo a tshedimošo a tšweletšago data ya mohola ka mo go oketšegilego le dipalopalo tše di hlokwaago mabakeng a peakanyo le tlhapetšo, ao a bago gona magatong kamoka go tloga go setheo go ya go Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto.

Dikarolo tše tlhako ye ya leanotshepedišo

3. Dikarolo tše kgolo tša tlhako ye tše di beilwego ke leanotshepedišo le ke tše di latelago:
 - i. Pono ya mananeo a Afrika Borwa a tshedimošo
 - ii. Tlhako ya go hloma le go swara maemo ao a šomago le ao a tšweletšegago pele ao a laolago dipalopalo tša thuto, data le mananeo a tshedimošo.
 - iii. Tlhako ya go beakanya kabo ya tshedimošo ka ga thuto ke dikgoro tša thuto le dikago go setšhaba le go bakgathatema ka moka.
 - iv. Tlhako ya go kaonefatša moela wa data le dipalopalo magareng a ditheo, dikgoro tša diprofense tša thuto le go Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto.

Kgaoganyo mananeong a rena a tshedimošo ka ga thuto

4. Lenaneo la Afrika Borwa la Thuto le ikgetholla ka bontši bja mananeo a tshedimošo, ao a šomilwego ka dikhomphutha le le ao a lego dipampiring goba ao a šongwago ka matsogo. Ao a fanago ka motheo wa ditsela tše dintši tša go šoma, tseo lenaneo la thuto le swanetšego go swaragana le tšona. Se se akaretša mošomo wa go amogela barutwana ka dikolong, go ngwadiša go tsena sekolo ga barutwana le diphetho, go tswalela le go bula ditheo, go sekaseka barutiši, go bea ditefelo, go boledišana le batswadi bjalo, bjalo. Mengwageng ya

moragonyana a mangwe a mananeo a a tshedimošo a bile le diphetogo tše kgolo, mola a mangwe a dutše a sa fetoga gomme e le leabelwa la go tšwa lebakeng lela la *Apartheid*. Bontši bja bakgathatema lenaneong la thuto, e le batswadi, bathwalwa goba barutwana, ba ka hlatsela taba ya gore mananeo ao a lokilego a tshedimošo a na le kabelo kabong ye e kaonefetšego ya ditirelo, goba tabeng ya gore mananeo ao a sa tiago a tshedimošo a tliša bohloki le go dira gore batho ba hlokomologwe, gomme bahlokofatšwa gantši e ba kudu bao ba hlokišitšwego dibaka setšhabeng. Go amogelwa ke batho ba bantši gore mmušo o hloka gore o šome go lwantšha mathata pele a ka thoma ge o kgonthiša gore mananeo a tshedimošo thutong a a kaonefatšwa gore go be le kabo ye kaone ya ditirelo. Se se nyaka gore magareng a tše dingwe, go be le tlhabollo le tshwarelelo ya maemo ao a šomago le ao a lekanego a bosetšhaba ao a laolago mananeo a tshepedišo ya tshedimošo ka ga thuto.

Mathata ao a amanago le go dirwa ga dinyakišišo

5. Ke setlwaedi go dikgoro tša thuto lefaseng ka moka, eupša kudukudu ka Afrika le ka dileteng tše dingwe tše di hlabologago, go ithekga kudu ka dipalo tša bosetšhaba tša ngwaga-ka-ngwaga, tseo gape di bitšwago 'dinyakišišo', ge go kgoboketšwa tshedimošo go tšwa ditheong. Ge mokgwa wo o kgotsofatša sehlokwa se bohlokwa, go lemogwa gore dipalopalo tša bjale di ka kaonefatšwa, mohlala, ka go hlongwa ga Ditekanetšo tša mohlakanelwa a tshedimošo, ao a kopanetšwego ke dikgoro tša diprofense le tša bosetšhaba, gore go tšweletšwe data ya Ditekanetšo tša godimo le ya boleng bjo bo amogelegago, gomme ka lebaka leo, e le yeo e ka holofelwago ka mo go lekanego go ka oketša mohola wa godimodimo peakanyong ya thuto. Moo palo ya batho e sa fanego ka tshedimošo ye e nyakwago ke Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto, Kgoro ya Bosetšhaba ka kakaretšo e dira dikgopelo tša data ye e itšego le dipalopalo go dikgoro tša diprofense tša thuto. Mabakeng a a fetilego, dikgopelo tša mohuta woo, le dikarabelo tša diprofense dikgopelong tseo di be di sa beakanywa ka tshwanelo goba tša lekanetšwa, gomme se se bile le dipelo tša gore go be le tshedimošo ye mabakeng a mangwe e sa holofelelego le gona e se ya Ditekanetšo tša godimo. Go lemogwa gape le gore ka go hloma mananeo a makaone a go šoma, babeakanyi ba thuto magatong ka moka ba tla ba le phihlelelo ya bontši bo bogolwane bja data ya go dira dipeakanyo le merero ye mengwe ge feela mananeo a a go šoma a gomarela ditekanetšo tša bosetšhaba ao a tšweletšago tshwanelano legatong la bosetšhaba.

Sekgala sa leanotshepedišo la tshedimošo ka ga thuto

6. Maitekelo a go tšweletša Ditekanetšo tša mananeo a tshedimošo legatong la bosetšhaba a šitišitšwe ke go se be gona ga tlhako ya leanotshepedišo leo le bego le tla bea dibopego le ditsella tseo di tla latelwago tšweletšong ya maemo ao. Sekgala se sa leanotshepedišo se tlišitše mathata, e sego fela Kgorong ya Bosetšhaba ya Thuto, eupša le go dikgoro tša diprofense tša thuto le go batlhabolli ba poraebete ba mananeo bao ba šomago lekaleng la poraebete. Tlhokego ya maemo ao a rometšwego ka tshwanelo gantši a thibetše go hlabollwa ga mananeo, gomme moo mananeo a ilego a hlabollwa go se na maemo, dipelo e bile mananeo ao a bego a ka se kopanyetšwe le mananeo ao a amanago le wona, le mananeo ao a bego a sa sedimošwa ka botlalo ke kwišešego ya thuto.

PONO YA MANANEO A TSHEDIMOŠO THUTONG YA AFRIKA BORWA

<i>Ditheo tše di hlalago pono ya rena</i>

7. Go tloga ka 1996, ditheo tše di laolago pono ya ya lenaneo la Afrika Borwa la thuto, e bile, gomme di tšwela pele e le tše di latelago:
 - i. Mananeo a Bosetšhaba a Tshepedišo ya Thuto (National Education Management Information Systems - EMIS) e swanetše go ba lenaneo leo le lomagantšwego ga botse la tshepedišo ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto ao a kgonagatšago peakanyo le tshepedišo magatong a ditheo, sediko, setereke, profense le bosetšhaba.
 - ii. Nepokgolo ya lenaneo la tshedimošo ke go kaonefatša bokgoni tshepedišong ya lenaneo la thuto, go tliša pepentšho ye e oketšegilego tirong ya dikgoro tša thuto le go kgonthiša gore go ba le boikarabelo bjo bogolwane tirišong ya mehlodi ye e sego nene ya setšhaba.
 - iii. EMIS ye nngwe le ye nngwe e swanetše go kgonagatša phihlelelo ya batho ya tshedimošo ye e nepagetšego, ye e lego nakong le ye e lego maleba ka gare ga tlhako ya molao go bakgathatema ka moka. Tshedimošo ka ga ditsenywa tša thuto, ditsela le dipoele magatong ka moka a lenaneo e swanetše go fihlelelwa ke batho, ntle le tshedimošo ya bomotho moo bosephiri bo swanetšego go tiišeletšwa.
 - iv. EMIS ya bosetšhaba e swanetše go ba lenaneo le le kopantšwego, leo le fanago ka data le/goba tshedimošo yeo e tla dirišwago magatong ka moka a lenaneo la thuto.
 - v. EMIS ya bosetšhaba e swanetše go ba ye e fetogago go ya le mabaka gore e kgone go phutha diphetogo tše di bago gona ka lenaneong la thuto le dikgethwa tše diswa magatong ka moka a lenaneo.
 - vi. EMIS ya bosetšhaba e swanetše go šoma go ya ka dihlokwa, moo dihlokwa tša badiriši ba ba fapafapanego e lego tšona tšeo beago data ye e swanetšego go kgoboketšwa.
 - vii. EMIS ya bosetšhaba e swanetše go ba ye e amogelago ditsenywa le ditšweletšwa magatong ka moka.
 - viii. Data e swanetše go sepela ka meela ye mebedi ya go tsepama le ya go rapama.
 - ix. Ka tshwanelo data e swanetše go šongwa, e sekasekwe gomme e phatlalatšwe kgauswi le lefelo leo e kgoboketšwago go lona.
 - x. Lenaneo leo le swanetše go ba bonolo, le fihlelelege le gona e be leo le nepagetšego.
 - xi. EMIS e swanetše go kgonagatša kago ya bokgoni, thekgo le tlhahlo ka ga kgoboketšo, go šongwa, tshekatsheko, phatlalatšo le tirišo ya tshedimošo magatong ka moka a lenaneo la thuto.
 - xii. Go swanetše go ba le mokgwa wa tomaganyo magareng a magato a bosetšhaba le a diprofense go akaretša dihlokwa tše di fapafapanego tša diprofense kudukudu ge go hlongwa theo ya data le tirišo ya theknolotši ya maleba le ye e swanelegago.
 - xiii. EMIS ya bosetšhaba e swanetše go kgokaganywa le mananeo a mangwe a thuto le a tlhahlo, go akaretšwa le Mokgatlo wa Afrika Borwa wa Makgone (SAQA) le Kgoro ya Mešomo.
 - xiv. EMIS ya bosetšhaba e swanetše go kgona go tsenelana le disete tše dingwe tša data ka gare le ka ntle ga motheo wa tshepedišo ya thuto go akaretšwa le PERSAL le data ya Dipalo tša Batho.

Mehola go batswadi, barutwana le barutiši

8. Go akanywa ka ga seemo seo go sona bakgathatema ka lenaneong la thuto, e ka ba barutwana, baithuti, batswadi, barutiši le bašomi ba bangwe, ba tla bago le phihlelelo ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto ao a kgonagatšago kudu kabo ye botse ya tirelo ya thuto. Batswadi ba tla ba le phihlelelo ya tshedimošo ye e holofelegago le ye e kwešišegago mabapi le dikolo tša bana ba bona, le dikolo tše dingwe. Mananeo a tshedimošo a tla ba le kabelo tirišong ye e nago le dipelo ya ditsela tša kamogelo ya barutwana le baithuti, la maatlafatša batho ka tshedimošo mabapi le dikgetho tše di lego gona tša thuto. Tshedimošo ye bohlokwa ka ga thuto ka moka e tla hwetšagala ka ditheong ka moka, le ka dikantorong ka moka tša kgoro. Barutiši ba tla ba seemong sa go ka dira diphetho tše di sedimošitšwego ka ga mešomo ye ba e kgethetšego yona le ditsela tša maphelo a bona tša go ithuta motheong wa tshedimošo ye kaone mabapi le tlhahlo ya mošomong le ditheo tšeo di fanago ka thwalo ya bašomi. Ka kakaretšo, mananeo a tshedimošo a tla ba le kabelo lenaneong la thuto leo le sepedišwago bokaone, moo go senyegago nako ye nnyane le mehlodi ditlwaeding tšeo di sa šomego ga botse.

Mananeo a tshedimošo ka ditheong

9. Mananeo a tshedimošo ka dikantorong tša kgoro, ka dikolong le ka ditheong tše dingwe ga a gapeletšege go ba karolo ya setšweletšwa se tee, eupša a swanetše go kopanywa ke tlhamo e tee le Ditekanetšo tša data, tšeo di tla dirago gore tirišano magareng a mananeo e kgonagale. Dikolo di tla hologa ka tirišo ya Mananeo a Tshedimošo ka ga Tshepedišo ya Thuto ya Sekolo (School Education Management Information Systems - SEMIS), ao a tla kgonagatšago taolo ya sekolo, tshepedišo le peakanyo. Dikolo tšeo di dikilego di hlokišitšwe dibaka di tla hwetša thekgo go tšwa go mmušo go thuša go hlongweng ga SEMIS. Mananeo a dikgoro tša thuto a tla ntšha data go tšwa go mananeo ka dikolong le ka ditheong tše dingwe, ao a tla dumelelago peakanyo ye e šomago kutšwana le taolo ka dikgorong. Mehuta ye mengwe ya ditheo e tla be e hlegile dikaonefatšong tša go swana le tšeo.

Tlhokego ya kakaretšo

10. Phetogo go ya ka mananeo a tshedimošo ka ga thuto e swanetše go ba ye e akaretšago. Go sepedišana le tlhabollo ya mananeo ao a kaonefaditšwego a ao a lego khomphutheng le phatlalatšo ya “mmušo-e”, e swanetše go ba kaonefatšo ye e tšwelago pele ya mananeo a go šongwa ka diatla ao a sepedišanago le tlhamo ya mananeo ao a lego khomphutheng, gore dikarolo tša lenaneo la thuto di se ke tša tlogelwa ka ntle, le gore phethelo ya go tloga go tirišo ya diatla go ya go ya khomphutha e beakanywe.

Tshepedišo ye e kaonefaditšwego ya thuto

11. Peakanyo le tlhapetšo, magatong ka moka go tloga dikagong go ya go Kgoro ya bosetšhaba, e tla kaonefatšwa ka hwetšagalo ye kgolwane ya tshedimošo ye e nepagetšego le ye e lego maleba ka ga lenaneo la thuto. Se se tla ba le dipelo tša tirišo ye e sedimošitšwego le maano

a kabo ya mehlodi, ao a tla kaonefatšago tšhomo ka moka ya lenaneo la thuto. Ka phihlelelo ya tshedimošo ye, babei ba melao le bahlankedi ba bangwe bao ba kgethilwego ke setšhaba ba tla ba maamong a makaone a go direla dikarolokgetho tša bona thutong le mererong ye e amanago le yona.

TLHAKO YA PEOMELAO YEO E SEDIMOŠAGO LEANOTSHEPEDIŠO

12. Leanotshepedišo le le kgokagane ka bokgauswi le peomelao ye nngwe le matsapa a mmušo.

13. Ke boikarabelo bja ditheo go fana ka tshedimošo go dikgoro tša thuto le go setšhaba go ya ka temana ya 59 ya Molao wa Afrika Borwa wa Dikolo, 1996 (Molao wa Nomoro ya 84 wa 1996, temana ya 42 ya Molao wa Thuto ye e Tšwelago Pele le Tlhahlo (Molao wa 98 wa 1998) le temana ya 35 ya Molao wa Thuto ya Motheo ya Bagolo le Tlhahlo (Molao 52 wa 2000). Kgonagatšo ye ya dihlokwa tša tshedimošo e swanetše go dirwa ka mokgwa wo o šomago ka dipoelo gomme e dumelele go lotwa ga tshwanelo ga data ya setheo ka dikgorong tša thuto. Leanotshepedišo le le tliša tlhako yeo e kaonefatšago ditsela tšeo ka tšona ditheo di fanago ka tshedimošo. Go ya ka Molao wa Bosetšhaba wa Leanotshepedišo la Thuto, 1996 (Molao wa Nomoro ya 27 wa 1996) Tona ya Thuto e swanetše go hlapetša le go ela Ditekanetšo tša kabo ya thuto, kabo ya ditirelo le go šoma, kutšwana ka tirišo ya dipalopalo tša bosetšhaba tša thuto. Leanotshepedišo le le tšweletša sitsela tšeo di nyakegago tša go kgonthiša gore dipalopalo tša bosetšhaba tšeo di holofelegago tša thuto di a hwetšagala.

Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 200

14. Leanotshepedišo le le tlaleletša Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 2000 (Molao wa Nomoro ya 2 wa 2000). Ge Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo o šomana kudu le phihlelelo ya direkoto tše itšego, leanotshepedišo le le šoma kudu ka phihlelelo ya data le dipalopalo ka moka. Godimo ga moo, moo Molao o tsepamelago kudu kgato ye e swanetšego go tšewa ke mmušo e le karabelo ya kgopelo ya tshedimošo, leanotshepedišo le le tsepamela kudu magatong a pele ga tiragalo ao a swanetšego go tšewa ke dikgoro tša thuto go kgonthiša gore go ba le phihlelelo ye e phatlaletšego, ao a tla fokotšago tlhokego ya gore gobe le kgopelo ya motho le motho. Leanotshepedišo le, ka mokgwa wo o lebanego, le tlaleletša Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, ka go bea legato la lenaneo la thuto leo ka lona tshedimošo ye e itšego e hwetšagatšwago la mathomo.

Molao wa Dipalopalo, 1999

15. Leanotshepedišo le le tlaleletša Molao wa Dipalopalo, 1999 (Molao wa Nomoro ya 6 wa 1999). Temana ya 14 ya Molao wa Dipalopalo e šomana le maikarabelo a dikgoro tša mmušo a go dirišana ka bokgauswi le Radipalopalo-Kakaretšo, mabapi le, go fa mohlala, go swara Ditekanetšo tša bosetšhaba a dipego tša dipalopalo le go lomaganya kgoboketšo ya dipalopalo tša naga ye. Leanotshepedišo le le dira tlhako ya Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto le dikgoro tša diprofense tša thuto go sepedišana le maikarabelo a ka mokgwa wo o

beakantšwego kutšwana le wo o šomago ka dipelo ka ditsela tše di kaonefaditšwego tša go kgonthiša kaonefalo le tšweletšo ya maleba ya dipalopalo tša thuto.

Kabo ya tirelo ya setšhaba ya Batho Pele

16. Leanotshepedišo le le tlaleletša leano la Batho Pele la Mmušo go kaonefatša kabo ya ditirelo go batho. Ka go hloma tlhako ya tlhabollo ya mananeo, leanotshepedišo le le tla kgonagatša kaonefatšo ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto ao, ka bowona, a tla kaonefatšago maphelo a bao ba kgathago tema thutong.

Mokgatlo wa Afrika Borwa wa Makgone

17. Leanotshepedišo le le tlaleletša matsapa a Mokgatlo wa Afrika Borwa wa Makgone (SAQA) go hlama Polokelo ya Bosetšhaba ya Data ya Barutwana (National Learner Records Database - NLRD). Ka go bea gore tlhabollo ya direkoto tša barutwana tšeo di ilego go dirišwa ke dikgoro tša thuto di swanetše go sepedišana le matsapa a NLRD, go tlišwa tirišo ye e tletšego ya mehlodi Mmušong, le disete tša data tše di kopantšwego.

Tsepamelo tshedimošong ye e lebanego thuto

18. Leanotshepedišo le le tlaleletša melaotshepedišo ya mmušo le maemo ao a laolago mananeo a ditšhelete le a botho ao a dirišwago makaleng ka moka a Mmušo. Ge tlhako ye e tšweleditšwego ka go leanotshepedišo le e ka huetša tirišo ya mananeo a makala a mantši a a ditšhelete le a bašomi thutong, maikemišetšo a tlhako ye ke go huetša tlhamo ka mo go lebanego moo mananeo a tlogago a ama lekala la thuto.

KAROLO II: THUTO LE TLHAHLO TŠA KAKARETŠO LE TŠE DI TŠWELAGO PELE

BOIKARABELO BJA DIKGORO TŠA THUTO BJA GO FANA KA TSHEDIMOŠO GO SETŠHABA

Tlhokego ya arabela pele ga tiragalo go Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 2000

19. Go ya ka Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 200 (Molao wa Nomoro ya 2 wa 2000), dikgoro tša thuto le ditheo tša thuto, e le tša mmušo goba tša poraebete, di na le boikarabelo bja go fana ka tshedimošo go dihlopha tše di fapafapanego tšeo di nago le kgahlego. Go sepedišana ka mo go nago le mohola le boikarabelo bjo, dikgoro tša thuto di swanetše go kgonthiša gore mafelo ao a lego maleba kudu a phihlelelo ya mehuta ye e itšego ya tshedimošo a swanetše go hlalosešwa setšhaba ka mo go kwalago. Go feta moo, dikgoro tša thuto di swanetše go tšea magato pele ga nyakego go kgotsofatša dihlokwa tša setšhaba ka go phatlalatša tshedimošo yeo e kgopelwago gantši go bao e ka bago bakgopedi. Mokgwa woo wa go tšea kgato pele ga nyakego o ka fokotša tlhokego ya go arabela dikgopelo tša go tšwa go motho le motho, le gona o ka kgonthiša gore ditšhaba tše dintši tšeo di hlokišitšwego

dibaka, tšeo ka tlwaelo di ka se dirego dikgopelo tša semmušo tša tshedimošo go ya ka Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, di maatlafatšwa ka tshedimošo ye di e nyakago. Ditemana tša 20 go ya go 26 ka tlase di hlalosa dikgato tše dingwe tše di itšego tšeo di swanetšego go tšewa ke dikgoro tša thuto.

Tshedimošo ka ga moo tshedimošo e ka hwetšwago gona

20. Dikgoro tša thuto di swanetše go hwetšagatša go mang le mang tshedimošo ya mohuta wo o lego ka go Tlaleletšo 1 ya leanotshepedišo le, yeo e hlalosago moo mehuta ye e fapafapanego ya tshedimošo e ka hwetšwago kona. Godimo ga moo dikgopelo tša tshedimošo di amago profense e tee feela, eupša tshedimošo e hwetšagala dikgorong tša bosetšhaba le tša profense, dikgoro tša thuto di swanetše go hlohleletša gore dikgopelo tšeo di išwe dikgorong tša maleba tša profense. Ge se se tla kgonagatša go tsenywa tirišong ga Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 200 (Molao wa Nomoro ya 2 wa 2000), se ga se lokolle bahlankedi ba tshedimošo boikarabelong bja bona, bjo bo bolelwago temaneng ya 20 ya Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, bja go fetišetša dikgopelo tša tshedimošo go bahlankedi ba bangwe ba tshedimošo bao ba swanelegago kutšwana go arabela dikgopelo tšeo.

Direjistara tša ditheo

21. Gore go hlokomelwe dihlokwa tša tshedimošo tša batswadi, barutwana le baithuti, Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto le dikgoro tša diprofense tša thuto di swanetše go swarelela direjistara tše di lego nakong tša ditheo. Direjistara tše di swanetše go ba le dintlha tša motheo tša boikopanyo tša ditheo, gammogo le lenanethuto le tshedimošo ya leleme yeo e hweditšwego ka mo go kwalago ke modiriši wa tshedimošo. Rejistara ya bosetšhaba e swanetše go hwetšagala ka Kgorong ya Bosetšhaba ya Thuto le ka dikantorong tše kgolo tša ye nngwe le ye nngwe ya dikgoro tša profense tša thuto. Rejistara ya diprofense ya profense yeo e swanetše go hwetšagala ka dikantorong ka moka tša dikgoro tša diprofense. Go ya ka go ba gona ga mehlodi, direjistara tša maleba tša profense di swanetše go hwetšagala ka mo go tšwelago pele ka ditheong, go thoma ka ditheo tšeo di direlago ditšhaba tšeo di hlokišišwego dibaka go feta tše dingwe ka moka. Direjistara di swanetše le go phatlalatšwa diwebsaeteng tša dikgoro, ge di le gona. Godimo ga moo mekgwa ye mengwe ya phatlalatšo, go swana le dikuranta, e swanetše go elwa hloko. Gore go kgonagatšwe kopanyo ye e tšwelago pele ya direjistara tša diprofense ka go rejistara ya bosetšhaba, dikgoro ka moka tša thuto di swanetše go beakanya direjistara tša tšona go ya ka Ditekanetšo tša bosetšhaba ao a hlomilwego go ya ka leanotshepedišo le. Dikgoro tša thuto di ka kopanya rejistara le mošupatsela wo o ukangwago ke temana ya 14 ya Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 200 (Molao wa Nomoro ya 2 wa 2000).

Tshedimošo ya go šoma e swanetše go hwetšagatšwa go batswadi

22. Dikgoro tša thuto di swanetše go hwetšagatša gape go setšhaba, kudukudu go batswadi, tshedimošo ya go šoma yeo e lego mabapi le ditheo. Ge go hlokomelwa gore tshedimošo ye ya go šoma mabakeng a mantši e fetoga ngwaga-ka-ngwaga setheong se sengwe le se sengwe, dikgoro tša thuto di ka tšea sephetho sa go se akaretše tshedimošo ye rejistareng ye e

hlalositšwego go temana ya 21, le gona di ka re, legatong la seo, tša kgetha mokgwa wo mongwe wa go kgokagana, ge feela se se lekane go kgotsofatša dinyakwa tša tshedimošo tša setšhaba le batswadi.

Dintlha tša ditheo tše di ka dirišwago ke dihlopha tša boraro

23. Dihlopha tša boraro gantši di nyaka go phatlalatša tshedimošo ye e itšego go ditheo. Dikgoro tša thuto di swanetše go kgonagatša se ka go hwetšagatša diaterese tša poso tša ditheo ka moka le, ge go kgonega, dinomoro tša mogala tše di lego gona. Tshedimošo ye e swanetše gore ge go kgonega, e hwetšagale ka mokgwa wa elektroniki diwebsaeteng tša dikgoro. Ge e le kgoro ya thuto yeo e se nago websaete, mokgwa wo mongwe wo o lekanego wa phatlalatšo o swanetše go dirišwa. Dikgoro tša thuto ga se tša swanela go diriša diaterese tša difekese goba tša mangwalo a elektroniki tša ditheo tše di lego gona ka moraro wa go phatlalatša tshedimošo go batho ba bantši. Se ke go šireletša mekgwa ye ya dikgokagano le ditheo tše di angwago gore di seke tša dirišwa gampe. Dikgoro tša thuto di ka diriša rejistara ye e boletšwego temaneng ya 21 go phatlalatša data ye go dihlopha tša boraro.

Tshedimošo ka merero ya dinyakišišo

24. Dikgoro tša thuto di swanetše go letela dihlokwa tša banyakišiši tša go sekaseka data lekaleng la thuto le gona di swanetše go tšea magato pele ga tlhokego ge di loki, etša maemo le difaele tša data. Kudukudu data ya ngwadišo, yeo e ilego go dirišwa ke banyakišiši. Difaele tša mohuta woo di swanetše go gomarela Ditekanetšo tša bosetšhaba, ao a hlomilwego go ya ka leanotshepedišo ye, mabapi le ditlhaloso le dibopego. Ge e le monyakišiši yo a nyakago data ye e sa akaretšwago difaeleng tša tekanetšo le tša sebopego se se tlwaelegilego, le mo nyakišišo e sa laelwago semmušo ka gare ga lenaneo la thuto, kgoro ya thuto ye e amegago e swanetše go ela boleng bjo bo ka bago gona bja nyakišišo kgahlanong le mehlodi ya kgoro ye e nyakegago go lokišetša data yeo, gomme e swanetše go arabela kgopelong yeo ka mo go lego maleba.

Tekanetšo ya manane a dipalopalo

25. Dikgoro tša thuto di swanetše go akaretša dipegong tša tšona tša ngwaga-ka-ngwaga, lenane le legolo la dipalopalo leo le nago le kabelo boikarabelong bja dikgoro tša thuto go dipeomelao tša tšona le go batho ka kakaretšo. Maemo ao a kwanetšwego ka bosetšhaba ao a laolago manane a a swanetše go gomarelwa.

Tšhireletšo ya tshedimošo ya poraebete

26. Ge di fana ka tshedimošo go batho, dikgoro tša thuto di swanetše go kgonthiša gore ditsela di ba gona tše di thibelago tokologo ya tshedimošo ye e tšewago go ba ya poraebete goba ye e šireletšegilego go ya ka Kgaolo ya 4 ya Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 2000 (Molao wa Nomoro ya 2 wa 2000).

Poloko ya data ya thuto

27. Dikgoro tša thuto di swanetše go re ka polokego le ka go fihlelelega di boloke data yeo e laetšago lenaneo la bjale la thuto le Ditekanetšo tša histori a lenaneo la thuto go tšwa mabakeng a go feta, go ya ka maemo ao a beilwego ka bosetšhaba. Data ye e swanetšego go bolokwae tla akaretša data ye e amanago le dintlha tše di latelago tša ditheo le dikgoro

- i. Dintlha tša motheo, go akaretšwa maina a ditheo.
- ii. Dikgonagatšo tša mananethuto.
- iii. Dintlha tša bašomedi.
- iv. Dintlha tša motheo tša barutwana.
- v. Dintlha tša go šoma ga barutwana.
- vi. Moago le dintlha tša infrastraktša.
- vii. Direkoto tša ditšhelete.

BOIKARABELO BJA DIKGORO TŠA DIPROFENSE BJA GO FANA KA DIPALOPALO GO KGORO YA BOSETŠHABA

Tlhokego ya tshedimošo ye e holofelegago ya diprofense

28. Mererong ya peakanyo le tlhapetšo, go bohlokwa gore data le dipalopalo di fiwe motheong wa nako-le-nako le ka leboo ke dikgoro tša diprofense go Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto. Data le dipalopalo di swanetše go holofelega le gona di be go ya ka ditekanetšo tša bosetšhaba. Mabakeng a mangwe go ba bohlokwa gore Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto e kgopele gore go be le tšweletšo ye e sego ya mehleng ya data le dipalopalo go tšwa go dikgoro tša profense, moo tlhokego ya tshedimošo e sa kgotsofatšwego ke dipego tša mehleng tša tshedimošo le maboo a go tliša tshedimošo.

Bahlankedi ba EMIS

Mohlankedi wa bosetšhaba wa EMIS

29. Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto o swanetše go hloma mohlankedi wa bosetšhaba wa EMIS, yoo mešomo ya gagwe ya motheo e tla bago ka sebopego se se latelago:

- i. go lomaganya le go laola tokollo ya dipalopalo tša semmušo le data go dikgoro tše dingwe tša bosetšhaba tša mmušo, mekgatlo ya molao ya go swana le Statistics South Africa le mekgatlo ya boditšhabatšhaba.
- ii. go kgonthiša gore dipalopalo le data tšeo di lokolotšwego go ya ka temana ya 29(i) di sepedišana le ditekanetšo tša bosetšhaba le tša kakaretšo mabapi le go nepagala le tšweletšo.

- iii. go tšea magato bjalo ka mohlankedi a le noši wa kgoro, ntle le Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto, yo gape a tsebjago gore ke mohlankedi wa tshedimošo go ya ka Molao wa Tšweletšo ya Pihhlelelo ya Tshedimošo, (Molao wa Nomoro ya 2 wa 2000) ka maatla a go hlopha dipalopalo tša Kgoro ya Thuto le data bjalo ka tša semmušo go ya ka karolo ya 14 ya Molao wa Dipalopalo wa Nomoro ya 6 wa 1999).
- iv. go tšea magato bjalo ka mohlankedi a le noši wa kgoro, ntle le Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto, ka maatla a go dumelela projeke ya bosetšhaba ya go kgoboketša data, mohlala ke dinyakišišo ka ga dikolo, yeo e sepedišwago ke Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto.
- v. gore, ka mokgwa wo o tšwelago pele, a šome dishekatsheko, dipego le ditšhišinyo tša bahlankedi ba diprofense ba EMIS, bao ba hlomilwego go ya ka temana ya 30 ka tlase, ka ga mananeo a diprofense a tshedimošo, gore ditekanetšo tša maleba tša bosetšhaba le maano di ka hlangwa, e le tšeo di nago le kabelo ponong ya thuto ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto ao a hlalowsago ka leanotshepedišong le.
- vi. go hlapetša tshepedišano le ditekanetšo tša mananeo a bosetšhaba a tshedimošo moo mananeo a tshedimošo ka ga thuto a hlabollwago legatong la bosetšhaba.
- vii. go tšweletša tekanetšo ye e lekanego ya SEMIS yeo e dirišwago ke ditheo, go ya ka temana ya 43 ya leanotshepedišo le.
- viii. go beakanya dikopano tša nako-le-nako le bahlankedi ka moka ba diprofense ba EMIS tšwetšong pele ya pono ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto legatong la bosetšhaba.
- ix. go kgonthiša gore go na le kgokagano ye e lekanego magareng a bahlankedi ba EMIS le Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo.
- x. go boledišana le Radipalopalokakaretšo le Statistics South Africa go tšweletša maikemišetšo a Molao wa Dipalopalo, 1999 (Molao wa Nomoro ya 6 wa 1999), go kgonthiša gore temana ya 14 ya Molao wa Dipalopalo, yeo e nyakago gore Tona ya Matlotlo e amogele go dirwa ga kgoboketšo ye mpsha ya dipalopalo, goba go fetoša kudu goba go fedišwa ga kgoboketšo ya dipalopalo, e gomarelwe.

<i>Mohlankedi wa profense wa EMIS</i>

30. Hlogo ye nngwe le ye nngwe ya kgoro ya profense e swanetše go hloma Mohlankedi wa Tshedimošo ka ga Thuto, yo mešomo ya gagwe ya motheo e tla bago ka sebopego se se latelago:

- i. go lomaganya le go laola tokollo ya dipalopalo tša semmušo le data go dikgoro tše dingwe tša mmušo, eupša kudukudu, go Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto, go ya ka maboo ao a beilwego a go bega, eupša gape go ya ka karabelo ya dikgopelo tše di itšego tša tshedimošo.
- ii. go kgonthiša gore dipalopalo le data tše di lokolotšwego go ya ka temana ya 30(i) di sepedišana le ditekanetšo tša bosetšhaba le tša kakaretšo mabapi le go nepagala le tšweletšo.
- iii. go tšea magato bjalo ka mohlankedi a le noši, ntle le hlogo ya kgoro ya profense, yo a tsebjago gape gore ke mohlankedi wa tshedimošo go ya ka Molao wa Tšweletšo ya

- Phihlelelo ya Tshedimošo, ka maatla a go hlopha dipalopalo le data tša kgoro ya profense bjalo ka tša semmušo go ya ka karolo ya 14 ya Molao wa Dipalopalo wa Nomoro ya 6 wa 1999.
- iv. go tšea magato bjalo ka mohlankedi a le noši, ntle le hlogo ya kgoro ya profense, ka maatla a go dumelela projeke ya go kgoboketša data, mohlala ke nyakišišo ya dikolo, yeo e sepedišwago ke kgoro ya profense.
 - v. go šoma le mohlankedi wa EMIS wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto go kgonthiša gore dinyakwa tša temana ya 14 ya Molao wa Dipalopalo, wo o laolago tema ya Tona ya Matlotlo peong ya kgoboketšo ya dipalopalo, di a kgotsofatšwa ka profenseng ye e itšego.
 - vi. gore ka mo go tšwelago pele, a sekaseke, a bege a be a dire ditšhišinyo tša go kaonefatšwa ga mananeo a go bega a elektroniki le ao e sego a elektroniki a kgoro ya profense le ditheo tša yona gore mananeo a a be le kabelo ponong ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto ao a hlalositšwego ka go leanotshepedišo le.
 - vii. go hlapetša tshepedišano le ditekanetšo tša mananeo a bosetšhaba a tshedimošo, moo mananeo a tshedimošo ka ga thuto a hlabollwago ka profenseng.
 - viii. Go boledišana le bahlankedi ba bangwe ba cdiprofense ba EMIS le mohlankedi wa bosetšhaba wa EMIS yo a hlomilwego go ya ka temana ya 29, tšwetšong pele ya pono ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto legatong la bosetšhaba.

Kamano magareng a mohlankedi wa EMIS le mohlankedi wa tshedimošo wa Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo

31. Dihlogo tša dikgoro tša diprofense tša thuto le Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto ba swanetše go hloma mešomo ya bahlankedi ba EMIS ka mokgwa wo e le go gore kgakanego mabapi le mešomo ya bahlankedi ba tshedimošo yeo e beilwego ke Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo, 2000 (Molao wa Nomoro ya 2 wa 2000) le bahlankedi ba EMIS e a nenyefatšwa. Go swanetše go gatelelwa ntlha ya gore bahlankedi ba tshedimošo bao ba beilwego ke Molao wa Tšweletšo ya Phihlelelo ya Tshedimošo ba na le mešomo yeo e amanago kudu le direkoto tše di itšego, le ka tshedimošo ka ga ditirelo tšeo di abjago ke mokgatlo. Mešomo ya bona ga e amane kudu le dipalopalo, data, mananeo a tshedimošo le ditekanetšo. Mohlankedi wa EMIS e ka ba hlogo ya tema ya EMIS, ge e le gore se se ka bonwa se tliša go šoma ka dipoelo. Ga se senyakwa gore mohlankedi wa EMIS a rwale boikarabelo bja go hlama le go tsenya tirišong ga mananeo a tshedimošo ka lebaka la gore tsepamelo ya mohlankedi wa EMIS e ka ba ye e phatlaletšego kudu. Le ge go le bjalo, ge go bolelwa ka boikarabelo bja mananeo a tshedimošo bjo bo lego kgojana le mohlankedi wa EMIS, Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto goba hlogo ya kgoro ya thuto ya profense, e swanetše go kgonthiša gore ditsela tše di lekanego tša go bega le tša dikgokagano di a hlongwa magareng a maikarabelo ao a mabedi.

Go hwetšagala ga bahlankedi ba EMIS

32. Dihlogo tša dikgoro tša diprofense tša thuto le Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto ba swanetše go kgonthiša gore mošomo wa mohlankedi wa EMIS o ka dirwa matšatšing ka moka a go šoma, le ge e ka ba lebakeng la ge motho yo a

hlomilwego go ba mohlankedi wa EMIS a ka se be gona lebakanyana. Mohlankedi wa EMIS o swanetše go hwetšagala gabonolo gomme dintlha tša go ikopanya le kantoro ya gagwe di swanetše go hwetšagala gabonolo gomme di lokišwe nako-le-nako.

Khwetšagalo ya mehlodi ya mohlankedi wa EMIS

33. Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto le dihlogo tša dikgoro tša diprofense tša thuto ba swanetše go kgonthiša gore mohlankedi wa EMIS o na le bašomi ba ba lekanego le mehlodi ye a e nyakago gore a kgone go phethagatša maikarabelo a gagwe. Le ge go na le maikarabelo a a itšego a gore bahlankedi ba diprofense ba EMIS ba fe Kgoro ya bosetšhaba ya Thuto Data le dipalopalo, mohlankedi wa profense wa EMIS o swanetše go phethagatša le molokoloko wa dihlokwa tša tshedimošo tša kgoro ya profense ya thuto ka boyona.

Mehlodi ye e nyakwago ke mohlankedi wa EMIS

34. Go swanetše go ba le mehlodi ye e lekanego gore mohlankedi wa EMIS a phethagatše maikarabelo a gagwe, mabapi le kabo ya ditšhelete, mehlodi ya tša bašomi, le ditlabele. Maikarabelo a bahlankedi ba EMIS a akaretša tše dilatelago:
- i. Tlhamo le peakanyo ya dinyakišišo tša dikolo le palo ya batho go ya ka ditekanetšo tše di beilwego.
 - ii. Tshepedišo ya ditsela tša go tanya data, e ka ba tša go šongwa ka diatla goba tša go itšhomiša.
 - iii. Tshekatsheko ya data le go šoma ka data.
 - iv. Kelo ya go nepagala ga data le boleng.
 - v. Peakanyo ya dipego tša dipalopalo, ka tshekatsheko ya dipalopalo le ya boleng.
 - vi. Go bolokwa ga data ye bohlokwa ya histori go ya ka ditekanetšo tša bosetšhaba.
 - vii. Tshekatsheko ya mananeo, go akaretšwa tshekatsheko ya go šoma ka dipelo le go sepedišana le ditekanetšo ga mananeo a tshepedišo.

Bahlankedi ba bosetšhaba ba EMIS le Radipalopalokakaretšo

35. Temana ya 14 ya Molao wa Dipalopalo, 1999, (Molao wa Nomoro ya 6 wa 1999) e nyaka gore Radipalopalokakaretšo a kgonthiše gore go bale tshwaro ya ditekanetšo tša bosetšhaba dikgoboketšong tša semmušo tša dipalopalo, le go lomaganya dikgoboketšo tša dipalopalo. Mohlankedi wa EMIS ka Kgorong ya Bosetšhaba ya Thuto o swanetše go thekga Radipalopalokakaretšo mabapi le boikarabelo bjo.

Mohlankedi wa EMIS bjalo ka moabi wa dipalopalo tša semmušo

36. Ke data feela le dipalopalo tše di tiišeleditšwego bjalo ka tša kgonthe ke hlogo ya kgoro ya profense ya thuto goba Molaodikakaretšo wa Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto goba mohlankedi wa EMIS, tšeo di ka tšewago bjalo ka tša semmušo. Ge a kgonthiša ge e ka ba data goba dipalopalo di ka tiišeletšwa bjalo ka rekoto ya kgonthe, mohlankedi wa EMIS o swanetše go kgonthiša gore go bile le kelo ye e kwagalago ya tshekatsheko le kgonthišo.

Mohlankedi wa EMIS o swanetše go hlahlwa ke morero woo data goba dipalopalo di tla dirišetšwago wona ge a kgonthiša ge e le gore data goba dipalopalo di ka tšewa bjalo ka rekoto ya kgonthe. Mohlankedi wa EMIS o swanetše go hlahlwa ke setlwaedi seo se amogetšwego ka kakaretšo, le ditekanetšo tša kakaretšo tša mmušo, kudukudu tšeo di ntšhitšwego ke Radipalopalokakaretšo go ya ka Molao wa Dipalopalo, 1999, (Molao wa Nomoro ya 6 wa 1999). Moo go nago le mathata goba moo go nago le kgonagalo ya go ka ba le mathata go data ya semmušo goba dipalopalo, mohlankedi wa EMIS o swanetše go dira gore se se tsebege ka mo go kwalago ka go diriša ditsebišo tše di hlalosago ka mo go lekanego. Godimo ga moo mohlankedi wa EMIS o swanetše go bolela ka mo go kwalago mohlodi wa data efe goba efe goba dipalopalo tšeo di tiišeditšwego bjalo ka tša semmušo. Tshepedišano ye e kwagalago magareng a ditokollo tše di fapafapanego tša data ya semmušo e swanetše go swarelelwa.

Phetošetšano ye e sego ya semmušo ya data le dipalopalo

37. Temana ya 36 ya ka godimo ga se a swanela go thibela bahlankedi ba dikgoro go fetošetšana data le dipalopalo ka mokgwa wo e sego wa semmušomoo go sego hlokego ya gore data goba dipalobalo di goeletšwe bjalo ka rekoto ya kgonthe. Le ge go le bjalo, ke data le dipalopalo feela tše di tiišeditšwego bjalo ka rekoto ya kgonthe tšeo dika dirišwago dipegong tša mafelelo le diphethong tša mafelelo.

Tsela ya go fana ka data le dipalopalo

38. Mohlankedi wa EMIS ka Kgorong ya Bosetšhaba ya Thuto o swanetše go hlalosa ka mo go kwalago gore go nyakega data efe goba dipalopalo go tšwa go dikgoro tša diprofense nako-le-nako. Ditlhaloso di swanetše go bewa kamo go lekanego go noyenyefatša dikgakanego le go se kwešiše, gomme di swanetše go bewa go ya ka ditekanetšo tša bosetšhaba tšeo di laolago ditlhaloso le dibopego. Matšatši a tšweletšo, ao a bewago morago ga go rerišana magareng a dikgoro tša diprofense le tša bosetšhaba le tšona di swanetše go bolelwa. Ke feela mohlankedi wa profense wa EMIS goba hlogo ya profense ya thuto, yo a ka fanago semmušo ka data ye e kgopetšwego goba dipalopalo go mohlankedi wa bosetšhaba wa EMIS. Mohlankedi wa profense wa EMIS o swanetše go bolela semmušo mabaka afe goba afe mabapi le tshedimošo yeo. Diphetošetšano tša go se be tša semmušo tša data le dipalopalo magareng a dikgoro tša diprofense le tša bosetšhaba di ka tšwelela, eupša ka mabaka a tshekatsheko ya pele le go bega feela, bjalo ka ge go hlalositšwe go temana ya 37, ka godimo.

Dikgopelo tše di itšego tša dipalopalo

39. Mohlankedi wa EMIS ka Kgorong ya Bosetšhaba ya Thuto a ka dira kgopelo ye e itšego ya data ya tlaleletšo le dipalopalo, moo tšona di sa akaretšwego maboong a ka mehla ditšweletšo. Ge a dira dikgopelo tše di itšego, mohlankedi wa bosetšhaba wa EMIS o swanetše go fana ka ditlhaloso tše di kwalago tša kgopelo yeo. Mohlankedi wa bosetšhaba wa EMIS o tla fana ka lebaka la kgopelo yeo e itšego. Ke feela mohlankedi wa profense wa EMIS, goba hlogo ya profense ya kgoro ya thuto a ka fana semmušo ka data ye e kgopetšwegogoba dipalopalo go bahlankedi ba bosetšhaba ba EMIS. Mohlankedi wa

profense wa EMIS o swanetše go bolela semmušo mabaka afe gobaafe ao a amanago le tshedimošo.

Tirišano magareng a bahlankedi ba EMIS ka merero ya tllhabollo

40. Bahlankedi ba diprofense le ba bosetšhaba ba EMIS ba swanetše go šoma mmogo go kaonefatša bokgoni le boleng bja dikgoboketšo tša dipalopalo.

BOIKARABELO BJA DIKGORO TŠA THUTO BJA GO HLABOLLA MANANEO A TSHEDIMOŠO KA GA THUTO

Maikarabelo a bahlankedi ba EMIS go ya ka tllhabollo ya mananeo

41. Bahlankedi ba diprofense le ba bosetšhaba ba EMIS, ba swanetše go ba le kabelo tllhabollong ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto, ka go lomaganya mešomo ya maleba ya tšweletšo, mošomo wa tllhabollo ka dikgorong le ka go tšweletša tshepedišano ya mananeo le ditekanetšo tša bosetšhaba.

Tirišo ya dipoelo ya mehlodi ya mmušo

42. Ka temogo ya gore mananeo a tshedimošo a bitša tšhelete ye ntši go a hlabolla, le taba ya gore dihlokwa go putlaganya diprofense le ditheo, gantši di a swana, mohlankedi wa EMIS ka Kgorong ya Bosetšhaba ya Thuto o swanetše go hlohleletša gore go be le diprojeke tša go hlabolla mananeo a bosetšhaba, e le go ikarabela dihlokwa tša bosetšhaba, tša diprofense le tša ditheo, go efoga poeletšo le tirišo ye e se nago mohola ya mehlodi ya mmušo.

Kelo ya SEMIS ye e hlabollotšwego ka mokgwa wa poraebete

43. Go kgonagatša go hwetšwa ga mananeo a maleba a tshedimošo ke ditheo, bahlankedi ba EMIS ka Kgorong ya Bosetšhaba ya Thuto ba swanetše gore ditheo di hwetše mananeo a maleba, ao a sepedišanago le ditekanetšo tša bosetšhaba. Mohlankedi wa EMIS a ka re gape a dirišana le Biro ya Afrika Borwa ya Ditekanetšo, go hloma lenaneo la tišeletšo leo le laetšago tshepedišano le ditekanetšo tša bosetšhaba.

BOIKARABELO BJA DITHEO BJA GO FANA KA TSHEDIMOŠO

44. Bjalo ka ge go boletšwe go temana ya 13 ka godimo, ke boikarabelo bja ditheo tša thuto go fana ka tshedimošo go dikgoro tša thuto. Ditemana tša 45 go ya go 48 ka tlase di hlalosa maikarabelo a ditheo.

Go aba tshedimošo go mekgatlo ya poraebete

45. Moo kabo ya tshedimošo ke setheo e amago tiro ya go swana le nyakišišo ka gare ga setheo, sekolo se ka fana feela ka tshedimošo ge tiro yeo e sa šitiše lenaneo la thuto la setheo ka tsela efe goba efe, le ge e sa tshwenyane le ditokelo tša barutwana, baithuti, baswadi goba bathwalwa. Ge go na le go gononwa gofe goba gofe mabapi le taba ye, hlogo ya setheo e swanetše go nyaka keletšo go kgoro ya maleba ya thuto ya profense.

Go tlatšwa ga diforomo tša dipalo tša thuto

46. Dikgoro tša thuto di laola dipalo tša nako-le-nako tša thuto. Ke boikarabelo bja dihlogo ka moka tša ditheo go tlatša diforomo tša dipalo tša thuto ka mo ba ka kgonago ka gona, ka tsebo ya gore phetošo ya ka boomo ya tshedimošo e tšewa bjalo ka bomenetša. Moo palo ya thuto e nyakago dintlha mabapi le morafe, bong, goba Ditekanetšo tša go se felele mmeleng a batho, ka morero wa go latela tokišo ya tlhokego ya tekatekano ya apartheid, ke boikarabelo bja dihlogo tša ditheo go sepedišana le kgopelo yeo. Ge go amega dikolo, tša mmušo le tše di ikemetšego, dikgoro ka moka tša diprofense tša thuto di swanetše go dira Nyakišišo ya Ngwaga ya Dikolo go ya ka ditlhaloso tša Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto.

Ditlhaloso tše di lekanego tša mareo diforomong tša palo ya thuto

47. Gore go kgonagatšwe kgoboketšo ya tshedimošo ye e nepagetšego le ya Ditekanetšo tša godimo go tšwa ditheong, kgoro ya thuto e swanetše go kgonthiša gore ditlabelo ka moka tša kgoboketšo ya data di akaretša ditlhaloso tše di kwalago le tše di lekanego tša mareo ao a dirišwago. Go thibela kgakanego le kwešišo ye e fošagetšego. Ditlhaloso tše di swanetše go sepedišana le ditekanetšo tša bosetšhaba mabapi le se.

Go bušetšwa ga tshedimošo ya palo ya thuto go babotšišwa

48. Dikgoro tša thuto di swanetše go tšea magato a go abela ditheo dipoelo tša maleba tša dipalopalo le tšeo di sekasekilwego tša dipalo tša thuto, e lego tšeo ditheo tše di kgathilego tema go tšona. Se se tla dira gore go kgatha tema dipalong tša thuto go be le mola wo o oketšegilego go ditheo, le gona go tla hlohleletša go kgatha tema ga mabakeng ao a tlogo.

BOIKARABELO BJA BATSWADI LE BARUTWANA BJA GO FANA KA TSHEDIMOŠO

49. Batswadi ba barutwana ka dikolong ba na le boikarabelo bja go fana ka tshedimošo ka ga batswadi le barutwana go sekolo seo tshedimošo ye e nyakegago ka morero wa tshepedišo ye e lokilego ya sekolo seo. Tshedimošo ye e tla akaretša, go fa mohlala, leina, letšatši la matswalo, aterese ya gae, leleme la ka gae, le tshedimošo ya motheo ya maphelo, le ge e ka se be ka ga seemo sa HIV/AIDS. Ga go na boikarabelo go batswadi gore ba fane ka ga Ditekanetšo tša megolo goba lehumo, ntle le ge batswadi ba nyaka go dira kgopelo ya go

lokollwa ka botlalo goba ka karolo tefelong ya ditšhelete tša sekolo, go ya ka karolo ya 39(4) ya Molao wa Afrika Borwa wa Dikolo, 1996 (Molao wa Nomoro ya 84 wa 1996).

MAATLA A GO BEA DITEKANETŠO

50. Go ya ka temana ya 3(4)(a) ya Molao wa Botsetšhaba wa Leanotshepedišo la Thuto, 1996 (Molao wa Nomoro ya 27 wa 1996), Tona e na le maatla a go bea ditekanetšo tše di boletšwego go temana ya 52 ka godimo, go ya le ka moo di amago dikgoro tša thutro le ditheo tšeo di dirago lenaneo la Afrika Borwa la Thuto.

<i>Naganišišo ka ga tikologo ya mananeo ao a phatlaletšego</i>
--

51. Ditsela tše di dirišwago go fihla ditekanetšong tša tshedimošo di swanetše go laetša tharagano ya tikologo ya mananeo a tshedimošo ka boyona, le ya lenaneo la dikgoro tša diprofense le ditheo tšeo di nago le dikelo tše di fapafapanago tša boikemelo. Ditsela di swanetše go hwetša tekatekano magareng a tlhokego ya ka bjako ya gore ditekanetšo di tšweletšwe, ka lehlakoreng le lengwe, le ditokelo tša molaotheo tša dikgoro le ditheo le tlhokego ya ditherišano, ka go le lengwe. Godimo ga moo, ditsela di swanetše go naganela kgonthe ya gore diprofense tše dingwe le ditheo, kudukudu ka mabaka a histori, ga di a ka tša ba maamong a go ka beeletša kudu mananeong a tshedimošo go swana le tše dingwe. Mabapi le se, go swanetše go kgonthiśwa gore ditsela di maatlafatša bao ba hlokišitšwego dibaka ke histori, mola ka lebaka le le swanago, dithuto tše bohlokwa tše di hweditšwego mananeong moo go bilego le peeletšo ye kgolwane, di dirwa gore di hole naga ye ka moka.

Mehuta ya ditekanetšo

52. Ka morero wa leanotshepedišo le, mehuta ye e fapafapanego ya ditekanetšo e ka lemogwa. Yona ke ditekanetšo tše di laolago:
- i. **Ditlhaloso tša mareo a thuto.** Mareo le magoro ao a dirišwago taolong le peakanyong ya lekala la thuto a swanetše go swana go putlaganya naga ye. Mareo a a swanetše go tanywa ka pukuntšung ya bosetšhaba ya thuto, yeo e swanetšego go ba yona motheo wa go hlalosa dikamano magareng a mareo ao bahlami ba mananeo ba a nyakago, gammogo le maina a mehuta ya data ao a tla sepedišanago le mareo a itšego.
 - ii. **Manane a dipalopalo.** Manane a bohlokwa a dipalopalo ao a tšweleditšego ke dikgoro tša thuto, mohlala, ka dipego tša ngwaga-ka-ngwaga tša dipalopalo, di swanetše go lekanetšwa gore peakanyo ya bosetšhaba e kgonagale. Ditekanetšo mabapi le se di swanetše go ela hloko le go kopanyetša dilaetši tša semmušo le tše di tšwelelago tša Afrika Borwa le tša Mokgatlo wa Ditšhaba tše di Kopanego. Mo go amegago di-SEMIS, go bohlokwa gore setšweletšwa se sengwe le se sengwe se tšweletše sete ya minimamo ya manane ao a lekaneditšwego a sekolo, ao a laetšago data ya sekolo seo.
 - iii. **Diphatlalatšwa tša tshedimošo.** Gore go be le tirišo ye bonolo le kakaretšo ya dintlha tše bohlokwa, go bohlokwa gore diphatlalatši tše dingwe tša tshedimošo di

- lekanetšwe ka diprofenseng ka moka, mohlala ke mananeo a ditheo tšeodi hwetšagalago go batho.
- iv. **Dišupi tša moswananoši.** Dišupi tše di swanago di le noši legatong la bosetšhaba di a nyakega molokolokong wa batho le dilo, mohlala ke barutwana, barutiši, e ka ba bao ba thwetšwego ke mmušo goba ke mekgatlo ya poraebete, dikholofetšo tša mananethuto le ditheo. Ditekanetšo tše di laolago tšweletšo ya dišupi tše tša moswananoši di a nyakega.
 - v. **Peakanyo ya faele ya data.** Mo go nago le mananeo a go fapafapana ao a swanetšego go kopanywa, tekanetšo ya faele ya data e bohlokwa.
 - vi. **Tshwao ya data.** Maswao ao a dirišetšwago go šupetša go dihlaodi a swanetše go lekanetšwa gore kopanyo ya data e kgonagale.
 - vii. **Boleng bja data.** Tsela ya go tanya data le go hlwekišwa ke dikgoro tša thuto e swanetše go laolwa ke ditekanetšo tša minimamo tša boleng gore kgonthiša gore go nepagala ga data ke ga maemo ao a amogelegago.
 - viii. **Boletelo bja mananeo.** Ditekanetšo tša minimamo di swanetše go beelwa ditanyi tša data go ya ka mo go nyakwago go kopanya mananeo le go fetišetša data.
 - ix. **Go šoma ga mananeo.** Makala a dingwe a go šoma ga mananeo a swanetše go lekanetšwa, kudukudu makala ao a amanago le bokgoni, go ba nakong, boleng bja data, tšhireletšo ya bosephiri le go thekgwa ga data.
 - x. **Dikgokagano magareng a mananeo.** Diprothokholo tša mararankodi di swanetše go lekanetšwa gore go be le phetišetšo ye e šomago ga botse ya magareng a mananeo.
 - xi. **Go bolokwa ga data.** Ditekanyetšo tša minimamo tša go bolokwa ga data ya histori ya dikgoro tša thuto le ditheo di a nyakega go kgonthiša gore dihistori tše di itšego, le dihistori tša lenaneo ka moka di a hwetšagala mabakeng a a tlogo.

Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo

Mešomo ya komititlase

53. Tona e tla hloma le go bea maloko a komititlase ya Khansele ya Ditona yeo e bitšwago Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo go mo eletša lenaneong la la tšweletšo ya ditekanetšo tša tshedimošo. Mešomo ya komiti ye e tla ba:

- i. Go dira dinyakišišo temeng ya ditekanetšo tša mananeo a tshedimošo ka ga thuto.
- ii. Go lomaganya ditherišano ka ga maemo mabareng a bakgathatema ba bagolo.
- iii. Go amogela le go ela ditsenywa tše di ngwadilwego tša go tšwa go bakgathatema, go akaretšwa maloko a setšhaba le difeme tša Theknolotši ya Tshedimošo.
- iv. Go eletša Tona ka ga ditekanetšo tše di swanetšego go dirwa leanotshepedišo la semmušo, morago ga tlhokomedišo ya tše dingwe tše di ka kgethwago.
- v. Go ba molotedi wa ditekanetšo tše di amogetšwego, tše di hlalosago le tša bjalebja tša lenaneo la thuto.
- vi. Go dira gore ditekanetšo di tsebege ka mo go phatlaletšego le gona di hwetšagale.

Tlhamo ya Komititlase

54. Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimoo e tla ba le maloko a mabaka ka moka a magareng a 10 le 15 ao a hlomilwego ke Tona gomme a tla akaretša baemedi ba go tšwago:

- i. Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto
- ii. Dikgoro tša diprofense tša thuto
- iii. Stastistics South Afrika
- iv. Kgoro ya Tirelo ya Setšhaba le Taolo
- v. SITA
- vi. Kgoro ya Dikgokaganyo
- vii. Intaseteri ya Theknolotši ya Tshedimošo

Tona e ka hloma Bahlankedi ba Kgoro ba Tshedimošo ka ga Thuto bao ba hlalositšwego go ditemana tša 30 le 29 go emela Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto le dikgoro tša diprofense tša thuto. Boemedi bja go tšwa go dikgoro tša diprofense tša thuto e tla ba tša mohlakanelwa, gomme maloko ka bowona a Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo go tšwa dikgorong tša diprofense a tla emela dikgehlegelo tša diprofense ka kakaretšo, e sego dikgahlegelo tša diprofense tša wona. Boemedi bja go tšwa intasetering ya Theknolotši ya Tshedimošo ba ka se emele dikgahlegelo tša feme efe goba efe ye e itšego, eupša intaseteri yeo ka kakaretšo. Ga se mošomo wa Komititlase ya Ditekanetša tša Tshedimošo go ba moemedi yo a tletšego wa go ba le maatla a go tšea diphetho. Go ena le moo ke mokgatlo wa botsebi wa keletšo wo o dirago ditšhišinyo go Tona le go Khansele ya Ditona. Go hlongwa ga maloko a Komititlase ya Ditekanyetšo tša Tshedimošo go swanetše go bonwa kwešišegong ye.

Ditsela tša komititlase

55. Tona e swanetše go rerišana le dihlopha tša bakgathatema tše di beilwego temaneng ya 53 ka godimo ge e tšea sephetho ka ga go hlongwa ga maloko go go swanetšego go direlwa Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo. Tona e swanetše go kgethwa modulasetulo wa Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo. Modulasetulo o tla bea matšatši a go bitšwa ga dikopano le diprothokholo tša dikopano ka go rerišana le Tona. Ke Tona feela ye e ka fedišago bosetho bja Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo.

Go kgetha maloko-tlaleletši a komititlase

56. Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo e ka kgetha maloko-tlaleletši mabakeng a makopana gore e hwetše botsebi bjo bo itšego, mohlala, botsebi bjo bo amago lekala le le itšego la thuto, go swana le Thuto ya Motheo ya Bagolo le Tlhahlo.

Tsela ya go tšweletša ditekanetšo tša tshedimošo

57. Dinyakišišo tše di dirilwego goba di laetšwego ke Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo di swanetše go diriša ditlwaelo tše dikaonekaone tša boditšhabatšhaba,

dikgethwa tša gae tša thuto le ditlwaedi tša intaseteri ya theknolotši ya tshedimošo go huetša tsela ya go tšweletša ditekanetšo. Tshekatsheko ye e tseneletšego ye e tšwelago pele ya mananeo le dipalo tše di sa laolwego ka go lebanya ke dikgoro tša thuto, eupša e le tšeo di ka huetšago thabollo ya mananeo a tshedimošo ka ga thuto, e swanetše go ba gona.

Ditherišano le phatlalatšo ya tshedimošo ke komititlase

58. Ditherišano tša nako-le-nako le tšeo di lekanego di swanetše go ba gona magareng a maloko a Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo, le magareng a Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo le bakgathatema ba bangwe. Ka go hlokomela gore boemedi bja diprofense ke bja kakaretšo le gore ga bo dirwe ka bosetho bja baemedi ba go tšwa diprofenseng ka moka ka nako e tee, Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo e swanetše go sedimoša dikgoro tša diprofense ka go ngwala mabapi le tšwelopele ya mošomo ga tee ka kgwedi, goba ge go ena le ditiragalo tše diswa. Godimo ga moo, ditshedimošo tša nako-le-nako tša mošomo wo o tšwelago pele di swanetše go išwa go Khansele.

Komititlase le bakgathatema ka kakaretšo

59. Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo e swanetše go leka go dira gore mošomo wa yona o tsebege go batho ka moka bao e ka bago bakgathatema, le gona e swanetše go kgonthiša gore go ba bonolo go bakgathatema go tšweletša ditšhišinyo mabapi le ditekanetšo tša tshedimošo. Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo e swanetše go arabela tšweletšo ye nngwe le ye nngwe ye e amogetšwego lebakeng la dikgwedi tše pedi tša go tlišwa ga yona.

Tirišo ya ditwaelo tša itaseteri

60. Ditekanetšo ka botšona tšeo di tšweleditšwego ke Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo di swanetše go kwešišega, mola di gomaretše ditlwaedi tše di tsebegago go bakgathatema ka intasetering ya tlhabollo ya mananeo, go hlokometšwe lgore bakgathatema ba e tla ba baholwa ba bohlokwa ba go ngwalwa ga ditekanetšo.

Sebopego sa dingwalwa tša ditekanetšo

61. Ditekanetšo tše di tšweleditšwego di swanetše go ngwalwa ka sebopego seo se dirago gore tsela ya tebeledišo ya nako-le-nako e kwale e be e laolege. Sebopego seo se swanetše gore, mohlala, se dire gore go kwešišege gore ditekanetšo tša peleng di tlošitšwe neng goba di fetošitšwe neng.

Kamogelo ya mafelelo

62. Ge Tona e kgotsofetše gore ditekanetšo tše diswa di tšweleditšwe le gore di direla dikgahlegelo tša lenaneo la thuto, Tona e swanetše gore ka semmušo e amogele ditekanetšo tšeo di angwago. Kamogelo yeo e tla ba ka sebopego sa Tsebišo ya Mmušo yeo e šupetšago

go kgoboketšo ya bjalebjae yeo e fetošitšwego ya ditekanetšo kamoka tšeo di tšweleditšego go ya ka leanotshepedišo le.

Phatlalatšo ya ditekanetšo tše di amogetšwego tša tshedimošo

63. Komititlase ya Ditekanetšo tša Tshedimošo e swanetše go kgonthiša gore sengwalwa sa ditekanetšo se fihlelelwa ke batho ba bantši ka mo go ka nyakegago. Dikhophi tša sengwalwa di swanetše go hwetšagala websaeteng.

TLALELETŠO 1: KAKARETŠO YA MEHLODI YA TSHEDIMOŠO YA SETŠHABA

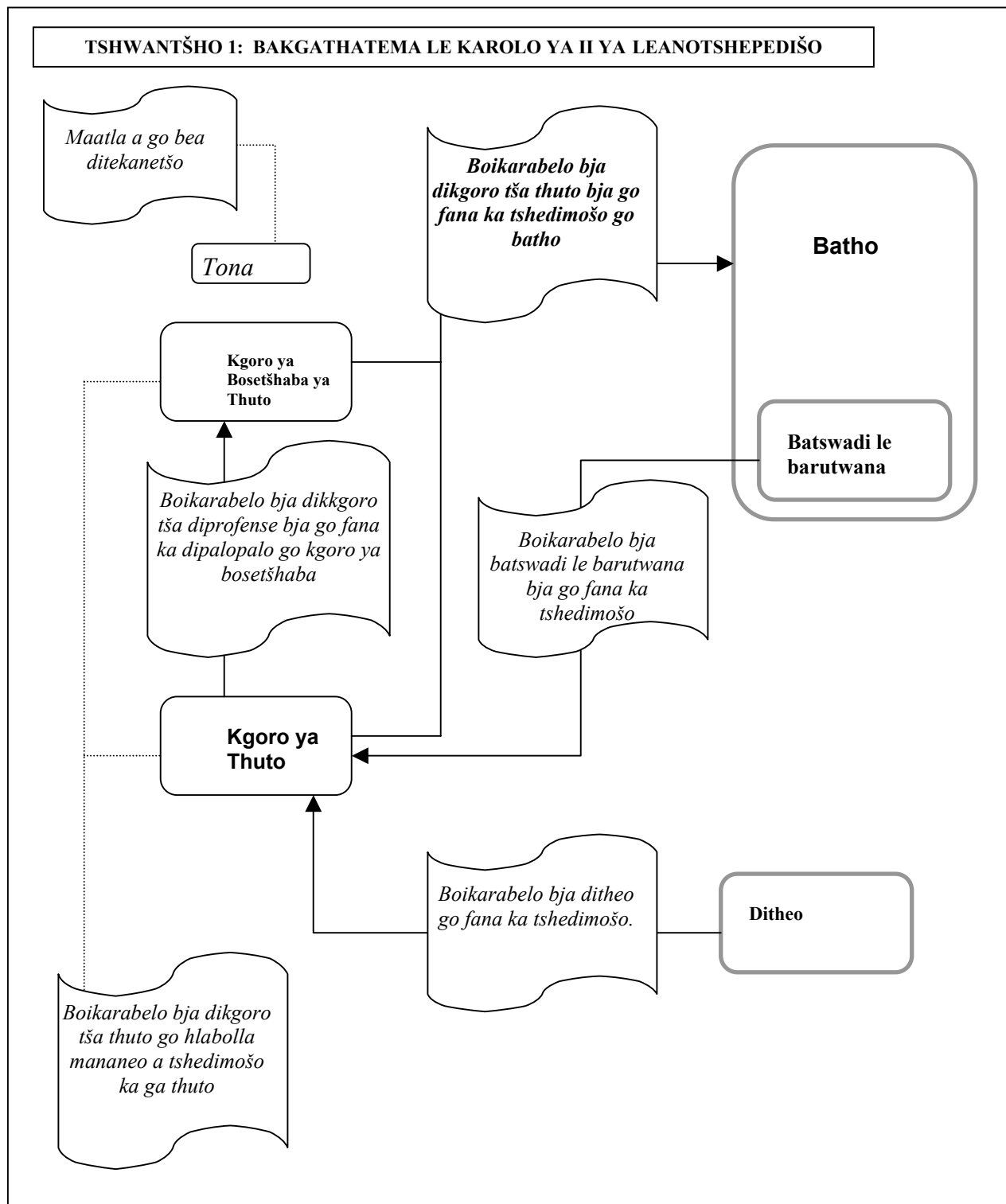
	<i>Kgoro ya Bosetšhaba ya Thuto</i>	<i>Dikgoro tša diprofense tša thuto</i>	<i>Ditheo</i>
Mananeo a tshedimošo ya motheo ka ga batswadi, barutwana le baithuti	✓ *	✓	✓ (go ya ka mehlodi ye e lekanego)
Data ya go šoma ka ga ditheo, mohlala, kelo ya go tšwelela le data ya bohloki, ya batswadi.		✓	✓
Mabolokelo a lekaneditšwego a data a badiradinyakišišo	✓ *	✓	
Dintlha tša boikopanyo tša ditheo tšeo di tla dirišwago ke dihlopha tša boraro	✓ *	✓	
Dipego tša semmušo tša ngwaga-ka-ngwaga tša dipalopalo tša batho ka kakaretšo.	✓ *	✓	

* Ge go nyakega feela tshedimošo ya profense, gona mokgopedi o hlohleletšwa go ikopanya le kgoro ya maleba ya profense ya thuto, le ge e le gore Kgoro ya bosetšhaba ya Thuto le yona e na le tshedimošo yeo.

Tlhaloso ka Tshwantšho

Matlakala a a lelelago a fana ka ditswantšho tše pedi go thuša kwešišong ya leanotshepedišo:

TSHWANTŠHO 1: BAKGATHATEMA LE KAROLO YA II YA LEANOTSHEPEDIŠO

TSHWANTŠHO 2: SEBOPEGO SA GO TŠEA DIPHETHO SEO SE ŠIŠINTŠWEGO KE LEANOTSHEPEDIŠO

